

УДК 371.3:36.(045)

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-1\(31\)-1791-1803](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-1(31)-1791-1803)

Сіпко Людмила Олександрівна кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки і психології, Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, м. Черкаси, тел.: (067) 769-05-57, <https://orcid.org/0000-0003-3884-3217>

Герасімова Наталія Євгеніївна кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри педагогіки і психології, Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, м. Черкаси, тел.: (095) 512-33-82, <https://orcid.org/0000-0001-5455-4891>

Герасімова Інна Володимирівна кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки і психології, Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, м. Черкаси, тел.: (095) 512-33-71, <https://orcid.org/0000-0003-3981-1428>

ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ДО ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ В ІНКЛЮЗИВНИХ КЛАСАХ (ІЗ ДОСВІДУ ЧНУ ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО)

Анотація. У статті презентовано імідж ЧНУ імені Богдана Хмельницького як класичного закладу вищої освіти європейського рівня, центру освіти, науки, культури і духовності регіону і країни. Наведено рейтингові дані, що підтверджують статус Університету. Акцентовано на тому, що престиж закладу пояснюється сутністю та метою організації освітнього процесу, забезпеченням освітніх запитів здобувачів першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівнів вищої освіти щодо отримання компетентностей, необхідних для початку кар'єри в науковій і професійній сферах, проведення досліджень, що стануть не лише вагомим внеском у розвиток науки та економіки, але й сприятимуть розвитку Черкащини, України та світу.

Визначено мету статті, що полягає в популяризації досвіду ЧНУ імені Богдана Хмельницького щодо підготовки здобувачів вищої освіти до організаційно-методичної роботи в інклюзивних класах.

Аргументовано, що динамічність, діалектичність і гнучкість підходів до організації освітнього процесу в ЧНУ імені Богдана Хмельницького дозволяє враховувати тенденції ринку освітніх послуг щодо підготовки студентів педагогічних спеціальностей до організаційно-методичної

роботи в інклюзивних класах. Схарактеризовано основні напрями, що виокремлюються в досвіді ЧНУ імені Богдана Хмельницького щодо підготовки здобувачів вищої освіти до організаційно-методичної роботи в інклюзивних класах: 1) організація різного рівня науково-практичних конференцій, методичних семінарів, круглих столів, інших заходів з обговорення нагальних потреб учнів з особливостями розвитку в умовах інклюзивного навчання; 2) участь науково-педагогічних працівників і здобувачів освітньо-професійних програм у міжнародних проєктах; 3) міжнародна академічна мобільність; 4) розвиток матеріально-технічної бази завдяки створення спеціалізованих лабораторій.

Ключові слова: студенти, професійна підготовка, діти, інклюзія, особливі освітні потреби, Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького.

Sipko Liudmyla Oleksandrivna Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor Department of Pedagogy and Psychology, Cherkasy National University, Cherkasy, tel.: (067) 769-05-57, <https://orcid.org/0000-0003-3884-3217>

Gerasimova Natalia Eugenievna Candidate of Psychological Sciences, Associate Professor, The Head of the Department of Pedagogy and Psychology, Cherkasy National University, Cherkasy, tel.: (095) 512-33-82, <https://orcid.org/0000-0001-5455-4891>

Gerasymova Inna Volodymyrivna Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor Department of Pedagogy and Psychology, Cherkasy National University, Cherkasy, , tel.: (095) 512-33-71, <https://orcid.org/0000-0003-3981-1428>

TRAINING OF STUDENTS OF TEACHING SPECIALTIES TOWARDS ORGANIZATIONAL AND METHODOLOGICAL WORK IN INCLUSIVE CLASSES (FROM THE EXPERIENCE OF THE CHERKASY NATIONAL UNIVERSITY)

Abstract. The article presents the image of the Cherkasy National University as a classical institution of higher education at the European level, a center of education, science, culture and spirituality of the region and the country. Rating data confirming the status of the University are given. It is emphasized that the prestige of the institution is explained by the essence and purpose of the organization of the educational process, the provision of educational requests of applicants of the first (bachelor's) and second (master's) levels of higher education regarding the acquisition of competencies, necessary for starting a career in the scientific and professional spheres, conducting research that will not

only be a significant contribution to the development of science and the economy, but will also contribute to the development of Cherkasy, Ukraine and the world. The purpose of the article is determined, which consists in popularizing the experience of the Cherkasy National University in preparing higher education applicants for organizational and methodological work in inclusive classes.

It is argued that the dynamism, dialectic and flexibility of approaches to the organization of the educational process at the Cherkasy National University of Ukraine allow taking into account the trends of the market of educational services regarding the preparation of students of pedagogical specialties for organizational and methodological work in inclusive classes. The main directions that stand out in the experience of the Cherkasy National University in the preparation of higher education applicants for organizational and methodological work in inclusive classes are characterized: 1) organization of various levels of scientific and practical conferences, methodical seminars, round tables, other events to discuss the urgent needs of students with developmental disabilities in the conditions of inclusive education; 2) participation of scientific and pedagogical workers and students of educational and professional programs in international projects; 3) international academic mobility; 4) development of the material and technical base thanks to the creation of specialized laboratories.

Keywords: students, professional training, children, inclusion, special educational needs, Cherkasy National University.

Постановка проблеми. Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького (далі – ЧНУ) нині відомий як класичний заклад вищої освіти європейського рівня, один із центрів освіти, науки, культури і духовності регіону і країни, що включений до четвірки найпопулярніших ЗВО, які обирали вступники в центральному регіоні України у 2024 році ресурс UA War Infographics [3]:

Рис. 1. Регіональний рейтинг ЧНУ імені Богдана Хмельницького за результатами вибору вступників 2024 року

Університет упевнено посідає позицію визнаного лідера серед освітніх закладів Черкащини, який постійно підвищує свій рейтинг у світі науки, генерує культурно-освітні та соціально-патріотичні ініціативи, допомагає жителям міста розкрити нові горизонти мислення та інтелектуального існування [4]. У четвертому кварталі 2024 року згідно з оновленим рейтингом National H-index Ranking лідерські позиції ЧНУ імені Богдана Хмельницького покращилися і заклад став 51-м у загальноукраїнському рейтингу і 21 – серед університетів України. Крім того, він є єдиним Університетом Черкащини, який увійшов у групу «Високий науковий потенціал» [3].

У 2023 р. за результатами академічного рейтингу закладів вищої освіти України «Топ-200 Україна» ЧНУ імені Богдана Хмельницького посідає 40 місце, у рейтингу Times Higher Education Impact Rankings – 1001+ місце і стає сьомим у цьому переліку серед українських ЗВО. У 2023 р. за результатами Консолідованого рейтингу українських закладів вищої освіти ЧНУ імені Богдана Хмельницького посідає 24 місце [3].

Такі здобутки певним чином пояснюються сутністю та метою організації освітнього процесу в ЧНУ імені Богдана Хмельницького, що полягає в забезпеченні освітніх запитів здобувачів першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівнів вищої освіти щодо отримання компетентностей, необхідних для початку кар'єри в науковій і професійній сферах, для проведення досліджень, що стануть не лише вагомим внеском у розвиток науки та економіки, але й сприятимуть розвитку Черкащини, України та світу [4].

Динамічність, діалектичність і гнучкість підходів до організації освітнього процесу в ЧНУ імені Богдана Хмельницького дозволяє враховувати тенденції ринку освітніх послуг щодо підготовки студентів педагогічних спеціальностей до організаційно-методичної роботи в інклюзивних класах. Згідно зі статистичними даними Управління освіти і науки Черкаської ОДА, у 252 закладах загальної середньої освіти регіону нині функціонують 898 класів, де інклюзивним навчанням охоплено 1240 учнів. Крім того, на базі трьох Черкаських міських шкіл створено і функціонують 9 спеціальних класів для 99 дітей з особливими освітніми потребами, а для забезпечення їх інклюзивним навчанням введено 846 посад асистента вчителя (станом на 01.10.2024р.).

На державному рівні проблема підготовки майбутніх фахівців педагогічних спеціальностей унормована Наказом МОН України за № 691 від 02.12.2005 р. «Про створення умов щодо забезпечення права на освіту осіб з інвалідністю». Цим нормативним документом передбачено включення в навчальні плани дисципліни «Основи корекційної педагогіки» у

зкладах вищої освіти, які готують фахівців із педагогічних спеціальностей. Запровадження цієї дисципліни дозволить завчасно підготувати випускників ЗВО до професійної діяльності в умовах інклюзивного навчання з урахуваннями нозологій в учнів з особливими освітніми потребами. Дану тенденцію в рівному доступі всіх без виключення осіб до отримання освітніх послуг закріплено згідно з Листом МОН України за № 1/9-529 від 26.07.12 р. «Про психологічний і соціальний супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання», а також Листом МОН України за № 1/9-694 від 28.09.2012 р. «Щодо введення посади вихователя (асистента вчителя) у загальноосвітніх навчальних закладах з інклюзивним навчанням».

Нині в освітньо-професійні програми спеціальності 014 Середня освіта (за спеціалізаціями) у ЧНУ імені Богдана Хмельницького запроваджується вивчення освітнього компонента, зміст якого розкриває основи організації інклюзивного навчання в ЗЗСО. Ініціатива в цьому напрямі належить ННІ педагогічної освіти, соціальної роботи і мистецтва, зокрема, кафедрам початкової освіти, дошкільної та спеціальної освіти, педагогіки і психології, які першими розпочали підготовку майбутніх педагогів до взаємодії з дітьми з особливими освітніми потребами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Науковий інтерес дослідників до розроблення проблеми організаційно-методичної роботи в умовах інклюзивного навчання наразі є різноаспектним, а основними напрямками є формування ціннісно-сислової сфери людини (Н. Глинянюк [1]), організація просвітницької роботи з різними категоріями осіб на засадах партнерської взаємодії (Н. Нев'якіна О. Попова, І. Швидка [2]), соціальне інтегрування як ключовий концепт інклюзії (О. Семко [5], О. Таранченко [7]) та багато інших. Привертає увагу фундаменталізація вивчення проблеми в науковому доробку І. Садової (тенденції розвитку інклюзії в закладах загальної середньої освіти України) [6] та З. Шевців (теорія і методика професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи до роботи в інклюзивному середовищі загальноосвітнього закладу) [9].

З огляду на актуальність окресленої проблеми і нагальну потребу закладів вищої освіти в підготовці студентів педагогічних спеціальностей до взаємодії з учнями з особливими освітніми потребами визначено **мету статті**, що полягає в популяризації досвіду ЧНУ імені Богдана Хмельницького щодо підготовки здобувачів вищої освіти до організаційно-методичної роботи в інклюзивних класах.

Виклад основного матеріалу. Хочемо зупинитися більш докладно на характеристиці основних напрямів, що виокремлюються в досвіді ЧНУ

імені Богдана Хмельницького щодо підготовки здобувачів вищої освіти до організаційно-методичної роботи в інклюзивних класах, як-от:

організація різного рівня науково-практичних конференцій, методичних семінарів, круглих столів, інших заходів з обговорення нагальних потреб учнів з особливостями розвитку в умовах інклюзивного навчання;

участь науково-педагогічних працівників і здобувачів освітньо-професійних програм у міжнародних проєктах;

міжнародна академічна мобільність;

розвиток матеріально-технічної бази завдяки створення спеціалізованих лабораторій.

Зокрема, 03 грудня 2024 р. у ЧНУ імені Богдана Хмельницького відбулася Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні тенденції початкової освіти та інклюзивного навчання у світлі євроінтеграції», що співпало з днем, коли Україна разом зі світовою спільнотою відзначала День людей з інвалідністю. До участі в конференції долучилися представники наукових і освітніх закладів різних країн, серед яких Україна, Польща, США, Японія, Туреччина, Австрія, Іспанія.

З вітальним словом до учасників Міжнародної науково-практичної конференції звернувся ректор ЧНУ імені Богдана Хмельницького, доктор економічних наук, професор Олександр Черевко, який відзначив актуальність і відповідність обраної проблеми реаліям сьогодення, оскільки за статистичними даними лише на Черкащині чисельність дітей з особливими освітніми потребами становить 1899 осіб. Відповідно вчителі початкових класів, вихователі закладів дошкільної освіти, учителі ЗЗСО повинні бути готовими до роботи з різними категоріями дітей, які мають порушення психофізичного розвитку.

Директор ННІ педагогічної освіти, соціальної роботи і мистецтва, доктор педагогічних наук, професор Тимофій Десятов схарактеризував тематичні напрями роботи конференції: підготовка майбутніх учителів початкової школи до роботи в умовах освітньої інклюзії; особливості управління закладом освіти в умовах впровадження інклюзивного навчання в Україні та за кордоном; прогресивні практики початкової освіти та інклюзивного навчання в контексті європейського і вітчизняного досвіду; інклюзивна освіта для здоров'я учнів і сталого розвитку суспільства; доступність та універсальний дизайн в інклюзивному освітньому просторі початкової школи; командний підхід у супроводі дитини з особливими освітніми потребами в закладі освіти; сучасні засоби ІКТ підтримки інклюзивного навчання та цифрові сервіси.

До участі у пленарному засіданні долучилася кандидат педагогічних наук, координатор освітньої програми фінської системи міжнародного

стажування українсько-польської фундації «Інститут Міжнародної Академічної та Наукової Співпраці» Галина Вархолик, яка представила фінський досвід організації освітнього процесу для дітей з особливими освітніми потребами.

З особливостями інклюзивного навчання в системі освіти Туреччини освітян ознайомив доктор філософії, викладач відділу національних досліджень і розвитку провінції Самсун (Туреччина) Ахмет Їлдірим. Він також наголосив на важливості ролі вчителя початкових класів в організації інклюзивного навчання та підкреслив, що в Туреччині інклюзивна освіта є невід'ємною складовою освітньої політики, спрямованої на забезпечення рівних можливостей для всіх без виключення учнів, зокрема, з особливими освітніми потребами.

Софія Нагорнова, здобувачка вищої освіти Школи соціальних та міжнародних досліджень Університету Цукуба (Японія), розповіла про інклюзивну підтримку в японських початкових школах. Доповідач наголосила, що, насамперед, діти незалежно від стану здоров'я не повинні залишатися поза соціумом. Бути частиною суспільства – це право, яке має бути гарантоване кожній людині. Саме в цьому і полягає сутність інклюзії.

Про освітні трансформації в сучасній початковій школі розповіла доктор педагогічних наук, професор, декан педагогічного факультету Ізмаїльського державного гуманітарного університету, дійсний член Академії вищої освіти України і Міжнародної академії педагогічних і соціальних наук Надія Кічук.

Інна Литвин, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри початкової освіти ЧНУ імені Богдана Хмельницького представила сучасні практики інклюзивного навчання, що застосовуються в системі інклюзивної освіти Фінляндії.

Жваве обговорення викликала презентація Ольги Деркачової, доктора філологічних наук, професора кафедри української літератури Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (Україна) щодо формування інклюзивної компетентності майбутніх учителів засобами інклюзивної літератури.

Тетяна Середа, фахівець-консультант, практичний психолог Комунальної установи «Інклюзивно-ресурсний центр» Чигиринської міської ради Черкаської області (Україна) презентувала віртуальний методичний практикум у формі кроссенсу «Сучасний заклад в умовах інклюзивної освіти».

Підсумок Міжнародної науково-практичної конференції підвела доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри початкової освіти Тетяна Зорочкіна, яка у своїй доповіді приділила увагу важливому питанню підготовки майбутніх учителів початкових класів до застосування сучасних технологій навчання в роботі з дітьми з особливими освітніми потребами.

Співорганізаторами конференції виступили українські та зарубіжні наукові та освітні заклади й організації: Національна академія педагогічних наук України, Український державний університет імені Михайла Драгоманова, Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центральнотукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка, Ізмаїльський державний гуманітарний університет, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, Комунальний навчальний заклад «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради, Українсько-польська фундація «Інститут Міжнародної Академічної і Наукової Співпраці», Коледж громади Балтимора (США), Відділ національних досліджень і розвитку провінції Самсун (Туреччина), Університет Цукуби (Японія), Віденський університет економіки та бізнесу (Австрія), Українська школа «Мрія» (Іспанія), Центр українських дослідників в Австрії (Австрія).

До науково-практичної конференції долучилися понад 300 учасників з 23 наукових установ, закладів вищої та фахової передвищої освіти, 3 інклюзивно-ресурсних і навчально-реабілітаційних центрів, 10 спеціальних і загальноосвітніх шкіл, ліцеїв, 3 інститутів післядипломної освіти і центрів професійного розвитку, серед яких наукові співробітники, науково-педагогічні та педагогічні працівники, здобувачі першого, другого і третього рівнів вищої освіти [3].

Рис. 2. Менторська сесія фахівців ІА «Нова Доба» у межах проєкту «Майстерність сторітелінгу» для студентів ЧНУ імені Богдана Хмельницького

Менторську сесію в межах проєкту «Майстерність сторітелінгу» провели 5 листопада 2024 р. для студентів ЧНУ імені Богдана Хмельницького фахівці ІА «Нова Доба» у співпраці з кафедрою журналістики, реклами та

PR-технологій у межах підписаного меморандуму про співпрацю між ІА «Нова Доба» і Університетом за підтримки Чеської громадської організації «Асоціація з міжнародних питань» за Програмою Трансформаційної співпраці МЗС Чехії. З учасниками тренінгу, студентами кафедри журналістики, реклами та PR-технологій спілкувалися на тему «Як писати в медіа про інклюзію» Тетяна Очеретяна (ІА «Нова Доба»), а також засновник і директор благодійної організації «Благодійний фонд «Родина ЛГ» Олена Гавриш. У ході дискусії спікерами наголошено, що основна мета тренінгового заняття полягає в тому, щоб навчитися дивитися на світ не через власний погляд чи набуті знання, а через призму тих людей, які у своєму житті зіштовхнулися з певними проблемами. Адже згідно з суворогою статистикою Україна нині є європейською країною з найбільшою чисельністю людей з інвалідністю. Тож місія майбутніх журналістів полягає в тому, щоб формувати в суспільстві належне ставлення до таких громадян.

Разом зі слухачами тренінгу обговорено поняття інклюзії, доступності та безбар'єрності. Студенти дізналися, чим повинен керуватися журналіст при написанні матеріалів про людей з інвалідністю. Також учасники заходу ознайомилися з вітчизняною законодавчою базою щодо статусу осіб з особливими освітніми потребами, безпечним освітнім середовищем для них і нормативно-правовим врегулюванням інших послуг, розглянуто сутність терміну «людина з інвалідністю» у різних країнах.

Увагу зосереджено на прикладах невдалої комунікації при написанні матеріалів, що стосуються людей з інвалідністю, аби уникнути повторення таких помилок у майбутньому. Насамперед, метою тренінгу стала допомога журналістам у пошуках інформації для правильного спілкування та написання матеріалів про людей з інвалідністю, а практичні завдання були потрібні для того, аби отримати змогу відчувати себе на місці людини з особливостями психофізичного розвитку і зрозуміти труднощі, які доводиться долати таким особам у звичайному житті.

Окрім теоретичної частини, майбутні журналісти долучилися до виконання практичних завдань: на власному досвіді вони відчували, які виклики доводиться долати особам з інвалідністю, та перевірили, наскільки адаптованим до таких людей є м. Черкаси. Для цього охочі мали змогу скористуватися білою палицею, милицями і візком. Голова Черкаської обласної та Черкаської міської організацій УТОС Алла Козлова пояснила аспекти користування білими палицями і провела експеримент за участю студентів, щоб надати можливість відчувати те, що відчувають слабкозорі – спробувати пересуватися по власному будинку, не вмикаючи світло, виконувати такі елементарні вправи, як налити води у склянку тощо.

Такі освітні заходи корисні не лише майбутнім журналістам і студентській молоді, але і всім охочим для підвищення рівня емпатії, розуміння проблем інших людей і залучення суспільства для розв'язання питань, що допоможуть у побудові безбар'єрного соціуму [3].

Рис. 3. Міжнародна академічна мобільність науково-педагогічних працівників і студентів

Кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри початкової освіти ЧНУ імені Богдана Хмельницького Інна Литвин долучилася до програми міжнародної академічної мобільності з 28 вересня по 10 жовтня 2024 року в складі делегації від української освітянської спільноти в закладах освіти Фінляндії з метою вивчення досвіду і запозичення кращих міжнародних практик та інновацій в інклюзивній освіті. У межах програми візиту проведено семінар з опанування проєктного підходу в організації освітнього процесу в закладах освіти Фінляндії та підвищення рівня кваліфікації фахівців.

Вивчення прогресивних зарубіжних практик, зокрема, Фінляндії підтвердило, що ця країна є лідером у світових рейтингах якості освіти і впровадженні інтегрованого навчання. Фінська система навчання вирізняється унікальністю та доступністю для дітей з особливими освітніми потребами.

Перший день візиту розпочався з ознайомленням з освітньою діяльністю Університету прикладних наук Південно-Східної Фінляндії (м. Котка). Програмою академічної мобільності передбачено також огляд початкової школи в м. Мансікамаен щодо ознайомлення з досвідом навчання молодших школярів з особливими освітніми потребами, а також дошкільного закладу і дитячого центру розвитку в м. Міллікоскі, Товариства Українців

у Фінляндії м. Гельсінкі та ін. Робоча поїздка відбулася за підтримки Польсько-української фундації «Інститут Міжнародної Академічної і Наукової Співпраці» (IIASC), в особі директора Оксани Цмоць, мерії м. Сіппола (Фінляндія) і Львівського обласного ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти ЛОППО в особі Галини Вархолик [3].

Рис. 4. Студентки ЧНУ – учасниці проекту у за інноваційною програмою **UPSHIFT**

Студентки кафедри початкової освіти ЧНУ імені Богдана Хмельницького долучилися до інноваційної програми UPSHIFT від громадської організації Слов'янський культурний центр «Задзеркалля», що втілюється за підтримки Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) та уряду Японії. Програма UPSHIFT передбачає створення молоддю власних інноваційних проєктів і отримання ресурсів на їх упровадження.

Для участі у програмі винахідливі та креативні студентки кафедри початкової освіти Аліна Федоренко і Богдана Шарапа, які навчаються на спеціальності «Початкова освіта», а також студентка спеціальності «Спеціальна освіта (Логопедія)» Вікторія Коржук створили команду «INNOVATOR». За підтримки старшого викладача кафедри Інни Литвин вони подали заявку на участь, пройшли онлайн-зустріч з експертною радою проєкту, долучилися до «Фази натхнення», познайомилися з ментором заходу і відвідали «Bootcamp» з 14 по 17 грудня в м. Богуслав Київської області. На цій зустрічі студентки безпосередньо працювали над проєктом, щоб подати заявку на отримання гранту.

Метою розробленого проєкту «Ресурсна кімната: простір можливостей» стало створення на базі ННІ педагогічної освіти, соціальної роботи і мистецтва ресурсної кімнати для надання безоплатних корекційно-розвиткових послуг дітям 5-10 років із тяжкими порушеннями мовлення та затримкою психічного розвитку, які виховуються в сім'ях, що опинилися у

складних життєвих обставинах. Учасниці тренінгу в подальшому планують залучити інших студентів спеціальностей 013 «Початкова освіта» та 016 «Спеціальна освіта» до практико-орієнтованої роботи з цією категорією дітей.

Станом на зараз команда «INNOVATOR» уже отримала фінансування на втілення проєкту і закуповує необхідне обладнання. 23 січня 2024 р. у ЧНУ імені Богдана Хмельницького з ініціативи кафедри початкової освіти організовано круглий стіл на тему: «Тенденції розвитку та напрями реалізації студентського проєкту «Ресурсна кімната: Простір можливостей». Захід пройшов за участі директорів і заступників керівників ЗЗСО, інклюзивно-ресурсних центрів міста і області, директора черкаського Центру соціальних служб.

На початку заходу відбулося урочисте підписання Угод про співпрацю між ЧНУ імені Богдана Хмельницького і Комунальною установою «Інклюзивно-ресурсний центр» Черкаської міської ради Черкаської області, Комунальною установою «Інклюзивно-ресурсний центр» Золотоніської міської ради Черкаської області, Комунальним закладом «Корсунь-Шевченківський багатопрофільний навчально-реабілітаційний центр «Надія» Черкаського обласної ради», Комунальним закладом «Золотоніська спеціальна школа Черкаської обласної ради».

За матеріалами круглого столу інформацію щодо проєкту «Ресурсна кімната: Простір можливостей» поширено з тим, щоб допомогти черкаським дітям із мовленнєвими труднощами отримати якісні безоплатні логопедичні послуги. На переконання викладачів кафедри початкової освіти, поширення такої практики сприятиме формуванню у студентів ЧНУ імені Богдана Хмельницького практичних навичок у ході здобуття вищої освіти за спеціальностями 013 «Початкова освіта» і 016 «Спеціальна освіта» [3].

Висновки. Отже, популяризація досвіду ЧНУ імені Богдана Хмельницького щодо підготовки здобувачів вищої освіти до організаційно-методичної роботи в інклюзивних класах триватиме і надалі відповідно до визначених напрямів. Безперечно важливим кроком є вдосконалення змісту освітньо-професійних програм для здобуття студентами професійних навичок педагогічної взаємодії з учнями, які мають особливі освітні потреби, під час аудиторних занять, а також активної практичної підготовки на базі інклюзивних класів ЗЗСО.

Література:

1. Глинянюк Н. Визначальна умова інклюзії – безумовне прийняття цінності людського життя. Формування ціннісно-сислової сфери людини. *Учитель початкової школи* : наук.-метод. журнал / НАПН України. 2019. № 7. С. 3–7.
2. Інклюзія : крокуємо разом. Просвіта педагогічних працівників / О. Л. Попова, І. І. Швидка, Н. В. Нев'якіна. *Педагогічна майстерня*. 2019. № 5. С. 30–34.

3. Новини Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. URL: <https://cdu.edu.ua/news.html> (дата звернення: 25.01.2025 р.)

4. Портрет ЧНУ імені Богдана Хмельницького. URL: <https://cdu.edu.ua/mij-universitet/portret-chnu.html> (дата звернення: 25.01.2025 р.)

5. Семко О. 6 міфів про інклюзію. Чого не варто боятися та обговорювати. *Німецька мова в школі*. 2019. № 10. С. 8–9.

6. Садова І. І. Тенденції розвитку інклюзії у закладах загальної середньої освіти України : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01. Дрогобич, 2020. 40 с.

7. Таранченко О. Соціальне інтегрування: ключовий концепт інклюзії. *Особлива дитина : навчання і виховання*. 2017. № 3. С. 7–15.

8. Характеристика понять – «дефектологія», «інклюзія». *Директор школи. Шкільний світ*. 2017. № 8. С. 64–65.

9. Шевців З. М. Теорія і методика професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи до роботи в інклюзивному середовищі загальноосвітнього навчального закладу : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04. Рівне, 2017. 44 с.

References:

1. Glynianyuk, N. (2019). Vyznachalna umova inkliuzii – bezumovne pryiniattia tsinnosti liudskoho zhyttia. Formuvannya tsinnisno-smyslovoi sfery liudyny [The defining condition of inclusion is the unconditional acceptance of the value of human life. The formation of the value-meaning sphere of a person]. *Uchytel pochatkovoї shkoly – Primary school teacher*, 7, 3–7 [in Ukrainian].

2. Inkliuziia : krokuємо разом. Prosvita pedahohichnykh pratsivnykiv [Inclusion: let's walk together. Education of pedagogical workers] / Popova, O. L., Shvydka, I. I., & Nev'yakina, N. V. (2019). *Pedahohichna maisternia – Pedagogical workshop*, 5, 30–34 [in Ukrainian].

3. Novyny Cherkaskoho natsionalnoho universytetu imeni Bohdana Khmelnytskoho [News of Cherkasy National University]. URL: <https://cdu.edu.ua/news.html> (дата звернення: 25.01.2025 р.) [in Ukrainian].

4. Portret ChNU imeni Bohdana Khmelnytskoho [Portrait of Cherkasy National University]. URL: <https://cdu.edu.ua/mij-universitet/portret-chnu.html> (дата звернення: 25.01.2025 р.) [in Ukrainian].

5. Semko, O. (2019). 6 mifiv pro inkliuziiu. Choho ne varto boiatysia ta obhovoriuvaty [6 myths about inclusion. What should not be feared and discussed]. *Nimetska mova v shkoli – German language at school*, 10, 8–9 [in Ukrainian].

6. Sadova, I. I. (2020). Tendentsii rozvytku inkliuzii u zakladykh zahalnoi serednoi osvity Ukrainy [Trends in the development of inclusion in general secondary education institutions of Ukraine]: *avtoref. dys. ... d-ra ped. nauk – author's abstract. thesis ... Dr. Ped. Sciences*: 13.00.01. Drohobych, 40 p. [in Ukrainian].

7. Taranchenko, O. (2017). Sotsialne intehruvannia: kliuchovi kontsept inkliuzii [Social integration: a key concept of inclusion]. *Osoblyva dytyna : navchannia i vykhovannia – A special child: education and upbringing*, 3, 7–15 [in Ukrainian].

8. Kharakterystyka poniat – «defektolohiia», «inkliuziia» [Characteristics of concepts – «defectology», «inclusion»]. (2017). *Dyrektor shkoly. Shkilnyi svit – Headmaster. School world*, 8, 64–65 [in Ukrainian].

9. Shevtsiv, Z. M. (2017). Teoriia i metodyka profesiinoi pidhotovky maibutnikh uchyteliv pochatkovoї shkoly do roboty v inkliuzyvnomu seredovyshchi zahalnoosvitnoho navchalnoho zakladu [Theory and methodology of professional training of future primary school teachers to work in an inclusive environment of a general educational institution]: *avtoref. dys. ... d-ra ped. nauk – author's abstract. thesis ... Dr. Ped. Sciences*: 13.00.04. 44 p. [in Ukrainian].